

Informatieplan Griffie van morgen

Contouren van een innovatieve informatievoorziening - Marcel Krassenburg - 4-12-2020 b

Een visie: Griffie van morgen

De kamers van Jan Dirk Pruim

In een boeiend [essay](#), schrijft Jan Dirk Pruim en mede-auteurs over de Griffie van morgen. Hij introduceert de metafoor van "kamers" voor delen van de primaire processen van de griffie die nog onvoldoende zijn ingevuld.

OKT 2020
Essays

DE GRIFFIE VAN MORGEN: RUIJTEMAKERS GEZOCHT

Raad van Almere
DEEL VAN DEEN VERBOD, MET VERBODENDE VAN DEEN VERBOD EN DEEN VERBOD

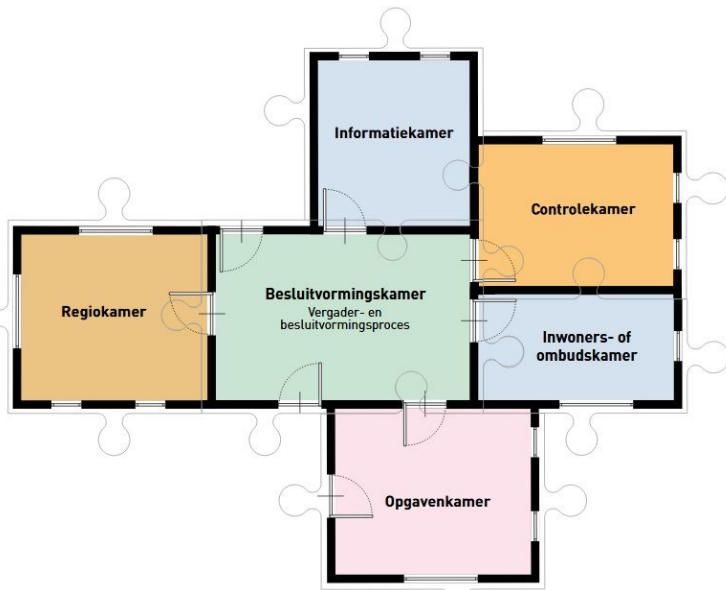
De griffie van vandaag is niet de griffie die we morgen nodig hebben. Griffiers hebben de afgelopen 10 jaar veel bereikt. Alles ter daer voor. Maar de griffie levert nog lang niet wat zij kunnen en moeten leveren. We investeren in knellende functieprofielen. Die tijd kunnen we beter steken in een gesprek over wat de griffie allemaal zou kunnen doen en besluiten voor het lokaal openbaar bestuur, de gemeentebestuur en de lokale democratie. Die niet opschrijven wat we doen, maar op zoek naar de grenzen van ons werkveld. Ik hoop dat dit essay de aftrap is voor een brede discussie over wat er van griffieje kan en mag worden verwacht in gevraagd.

INLEIDING

Het is een praprop nek, dat van griffieje het bestuur nog geen 20 jaar. De griffie kwam als de spraakwoordelijke donderdag bij heldere hemeit. Dat het dualisme gepaard was gaan met de verplichting in elke gemeente een griffier aan te stellen, was immers niet voor niets. Een handboek griffier lag ook klaar. In eerste was er een ontwerptekening voor de bouw en inrichting van een griffie. Griffie en griffier kwamen een en inhoud in de praktijk. De reis die we in 2002 zijn gestart, is eigenlijk nog maar nauwelijks begonnen. Er zijn voor al heel veel dingen die we nog niet hebben verkend, geprobeerd en gedaan. In het boekje ik wil al, nog geen twee jaar later, de mening binnen onze beroepsgroep het werkveld en onze werkzaamheden netjes af te bakken en vast te leggen.

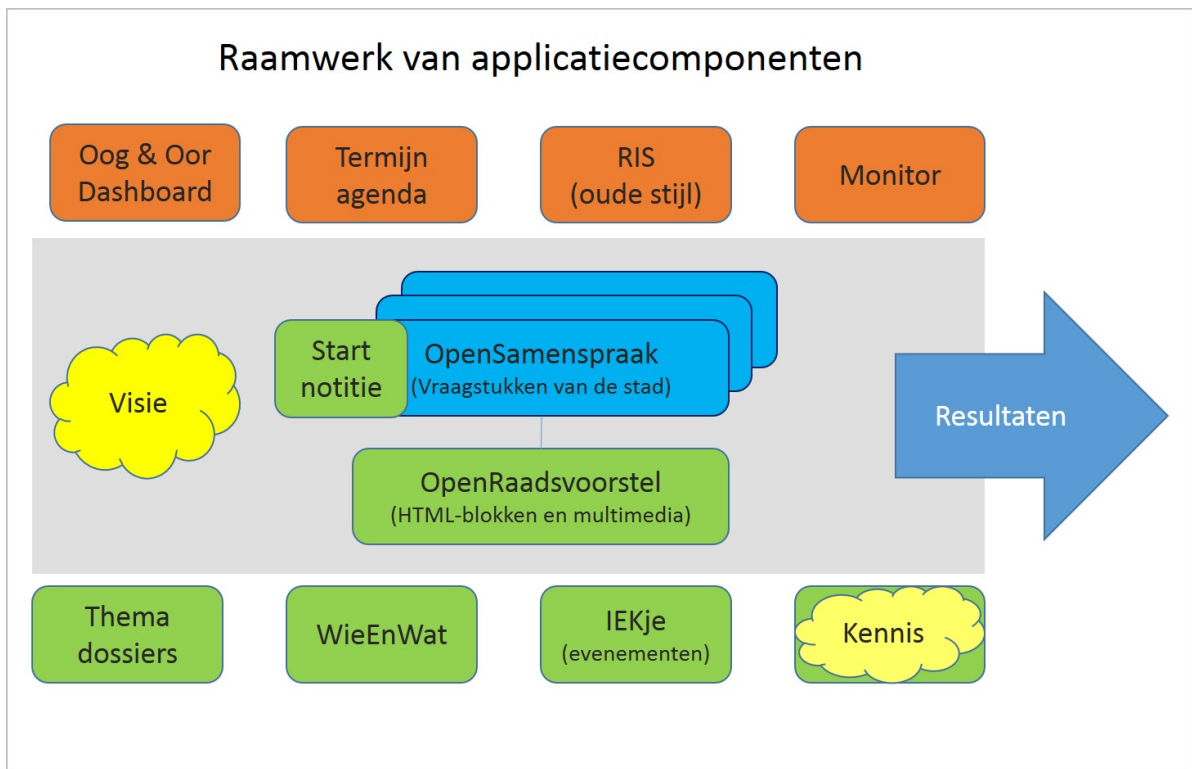
De afgelopen maanden, midden in de heftiek die het corona virus bracht, heb ik regelmatig terug

gedacht aan die heftieke begrippen. Een er uit het niet een wadje met taken tag, die van de ene op de andere dag geregd maesten worden de informatie en chatkamer 'reguleren', het vergader- en besluitvormingsproces, raadsinformatiesysteem opbouwen, website ontwerpen, raadscommunicatie vertgenen, de raadskamer opbouwen, uitvoeren. Iden en werkzaamheden die onze functieomschrijving zijn gaan bepalen. Mogelijk, maar niet wettelijk. Nu we inmiddels heel goed weten wat er allemaal moet gebeuren ten dienste van raad, raadsleden, gemeentebestuur en besluitvorming is er wel tijd voor de vraag waar we in 2002 niet aan toekeumen: waar is de griffie eigenlijk van en voor? Veel gemeentebestuurders hadden in 2002 geen idee waar ze'n griffier voor nodig was. De onderzeping van de raad door het roedatemen van chatken en het vergader- en besluitvormingsproces. Invaliden, dat was niet zo regelmeikeld. Had je daar nou een griffier voor nodig?

iRaad en iRIS: innovatie van het raadswerk

[CCoverheid](#) ontwikkelde concepten voor innovatie van het raadswerk ([iRaad.nl](#)). Daar zijn 8 functies van het raadswerk beschreven en de componenten die de informatievoorziening voor die functies verzorgen. De griffie ondersteunt dit raadswerk en daarom is een vergelijking met de "kamers van Pruim" goed te maken en is de overlap zichtbaar.

In dit document willen wij de beide concepten verbinden om zo tot een generiek informatieplan voor griffies te komen. Met dit plan kunnen we een route uitzetten om hier goede softwaretoepassingen voor te krijgen, door de functionele vraag zo aan de markt voor te leggen.

Huidige knelpunten

- Een veranderende rol van griffie, met een zoektocht naar eigentijds functioneren.
- Beperkte capaciteit bij de griffies
- Werkzaamheden zijn vooral gericht op administratieve ondersteuning van het vergaderproces.
- Beperkt aanbod van eigentijdse informatiesystemen met afhankelijkheid van de gemeentelijke organisatie.
- Zie essay [Griffie van morgen](#)
- [Goede ondersteuning, sterke democratie](#) (Raad voor het Openbaar Bestuur)
- Paper "[Advies ondersteuning gemeenteraad](#)" van dr. Jos W.M.M.J. Hessels MSc, augustus 2020 (tbv de Raad voor het Openbaar Bestuur)
- [Griffies en digitalisering](#) (Rathenau)
- [Naar een sterkere lokale democratie](#): zo kan digitalisering de griffier en gemeenteraad helpen (Rathenau)

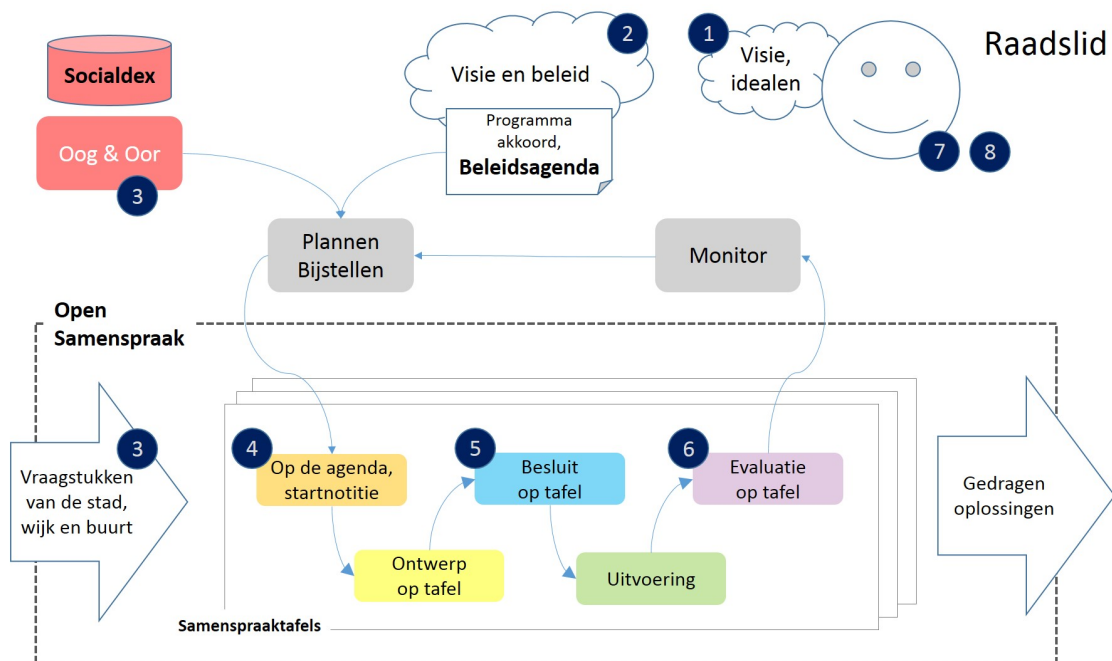
Voordelen van huidige situatie

- Softwaremarkt is nog niet dichtgetimmerd of overheersend en dus is er alle ruimte voor innovatie.
- De noodzaak van samenwerken en bundelen van resources wordt gevoeld.

Denken vanuit de functie van het raadswerk

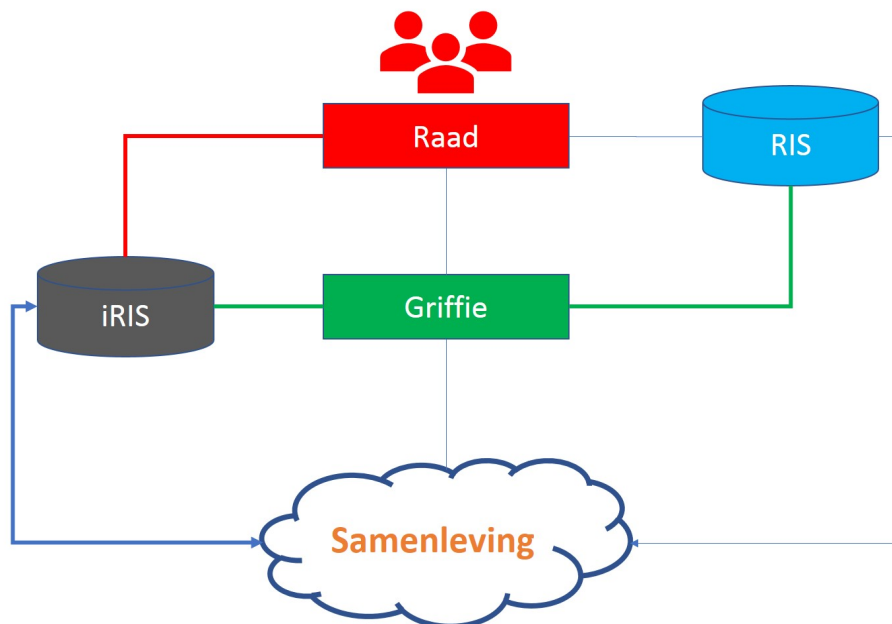
Functies van het raadswerk

- 1. Visie en idealen:** Realiseren van de eigen visie en idealen, gebundeld in politieke ideeën en opvattingen.
De kans op het realiseren van visies uit de samenleving heeft in de vertegenwoordigende democratie eens per 4 jaar een hoogtepunt rond de verkiezingen, door opname van activiteiten in een bestuursakkoord en "termijnagenda".
- 2. Politieke kleur:** Inbrengen van politieke kleur (via de fractie) houdt in dat de overtuigingen over de maatschappij, de staat, de markt, religie, cultuur en het individu sterk bepalend zijn bij het agenderen, prioriteiten stellen, maken van keuzes voor oplossingsrichtingen en het accepteren van eventuele gevolgen ervan. En daarover kan flink verschil van mening bestaan.
- 3. Vertegenwoordigen:** Inbrengen van de stem van de samenleving in de gemeenteraad. Vertegenwoordigen gebeurt overall via het beleidsprogramma maar ook per vraagstuk. Hierbij is de oog&oor functie in de samenleving en kennis van het daadwerkelijk functioneren van de stad voor raadsleden van groot belang. Weten wie er zijn, wie wat doet en weten wat er leeft.
- 4. Kaders:** Kaders stellen voor het algemeen belang en voor afzonderlijke vraagstukken. Dit is een van de klassieke elementen in de besluitvormingsprocessen.
- 5. Besluiten:** Formeel besluiten nemen over onderhanden vraagstukken. Het meest zichtbare element in de besluitvorming, ondersteund door het "klassieke" RaadsInformatieSysteem (RIS).
- 6. Controle:** Controleren van het College, o.a. door de jaarrekening en de resultaten van het college-akkoord.
- 7. Persoonlijke ontwikkeling:** Ook dit zijn redenen om het raadswerk te vervullen. Het opdoen van ervaring en daarmee het ontwikkelen van een carrièrepad is eveneens een motivatie.
- 8. Intern gericht activiteiten:** personele, financiële en juridische zaken, waarvoor zo af en toe tijd nodig is.

Positie van de griffie

De positie van de "Griffie van morgen" op gebied van informatievoorziening. Een eigen iRIS, in afstemming en met koppelingen met het gemeentelijke RIS. Een iRIS dat ook kan worden gevoed door de lokale samenleving. Dit is technologisch steeds beter haalbaar door ontwikkelingen zoals [Common Ground](#) en [API's](#)

-- Verder uitwerken --

Informatiecomponenten raadswerk

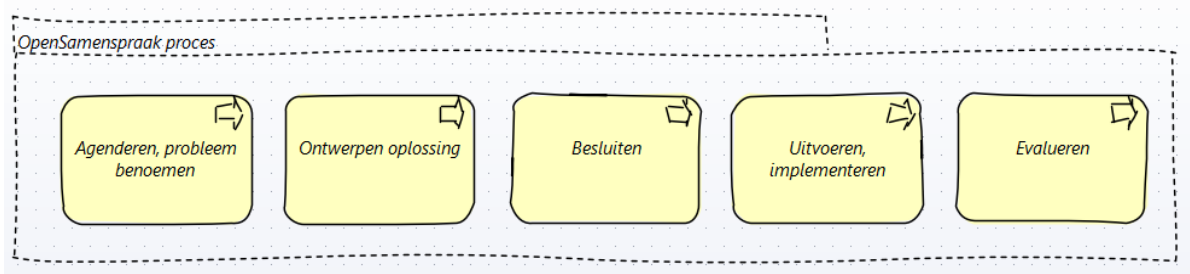
Onderstaande componenten zijn denkbaar voor de informatievoorziening van het raadswerk. Met welke concrete software bouwstenen het wordt ingevuld, is aan iedere gemeente zelf. Dat kan met eenvoudige middelen, zoals een spreadsheet over maatschappelijke instellingen. Of een kwartaalrapportage als PDF over lopende projecten. Het doel is om in een aantal jaar hiervoor goede webapplicaties beschikbaar te krijgen, gemeenschappelijk ontwikkeld en volgens [Common Ground](#), [API](#) en [GEMMA](#)-principes.

- **Oog-en-Oor:** signalen uit de stad
- **Wie-is-Wie:** actoren in de stad (organisatie - functie - persoon)
- **Wie-en-Wat:** thema's, evenementen, activiteiten
- **Projectenboek:** programma's en projecten van gemeente (en samenleving)
- **Themadossiers:** actoren, projecten, activiteiten, etc. naar thema-indelingen
- **Stadsmonitor:** voortgang, knelpunten, rapportages over de uitvoering
- **Termijnagenda:** vertaalslag van raads- en college-akkoord en nieuwe projecten naar globale planning
- **OpenSamenspraak:** het vraagstuk centraal, in 5 fasen (benoemen, bedenken, besluiten, uitvoeren, evalueren)
 - **Startnotitie:** eerste schets van vraagstuk en de aanpak ervan
 - **OpenRaadsvoorstel:** een raadsvoorstel dat is samengesteld uit componenten (data, teksten, afbeeldingen), direct in een open documentvorm (HTML) en multi-channel bruikbaar.
 - **Eindverslag:** Afsluitende korte rapportage over een vraagstuk

- **Bewonersagenda 2022:** Ideeën, plannen en behoeften vanuit de bewoners, tijdig beschikbaar voor partijprogramma's

OpenSamenspraak

We lichten OpenSamenspraak uit, omdat dit het meest dominant is voor het werk van raadsleden. De raads- en commissievergaderingen voor de besluitvorming zijn het centrale punt, maar hiervoor en erna is de raad ook bij stap 1 en 5 volop in beeld.

Voor het gehele traject van benoemen tot evalueren is het OpenSamenspraakCanvas ontwikkeld.

OpenSamenspraak - Schets vraagstuk		Vraagstuk:				Datum:			
Probleemhebber	Betrokkenen	Ideeën	Gevolgen	Voorstel	Besliser	Feedback, formele bezwaren	Testen, begeleiding	Monitor	Gebruiker
Initiatiefnemer									Visie samenleving
Probleem of kans									
Schets									
Startnotitie									Gedragen oplossing
Vraagstuk eigenaar	Analyse	Kaders	Oplossing(en)	Keuze	Oprachtgever	Plan	Uitvoering	Evaluatie	Visie gemeente
Moderator									Beheerder

Samenhang kamers en iRaad-componenten

Een eerste en snelle vergelijking geeft onderstaande samenhang. Meer analyse en definitie is nodig. Componenten zijn ook in meerdere kamers bruikbaar.

Kamer	Componenten
Besluitvormingskamer	Termijnagenda OpenRaadsvoorstel
Inwoners- of ombudskamer	Oog en Oor Wie-is-wie Wie-en-Wat
Controlekamer	Stadsmonitor
Opgavenkamer	"Opgavegericht werken" - Startnotitie - OpenRaadsvoorstel - Eindverslag Projectenboek
Informatiekamer	Themadossiers Wie-is-wie
Regiekamer	"Regio en ketensamenwerking" Projectenboek

Informatiemodel

Samenhang van gegevens

Een informatiemodel benoemt de objecten waarover we iets willen weten en brengt de gegevens erover in samenhang. Het is de basis voor ontwikkelaars om applicaties te bouwen. Steeds meer is er behoefte aan standaardisatie, zodat we makkelijker gegevens kunnen uitwisselen, vergelijken en hergebruiken.

Voor het domein van de raadsleden staat informatie over het functioneren van de stad als geheel en van knelpunten daarin centraal. Zodanig dat de raad de eerder genoemde 8 hoofdfuncties kan uitvoeren.

Informatie van de stad laat zich in 4 groepen verdelen:

- Mensen en middelen

- Werk
- Informatie
- Rubricering en filtering

Een vijfde groep zijn alle objecten in de werkelijkheid, zoals wegen, installaties, producten, etc.

Mensen en middelen (resources)

- Organisaties en groepen
- Functies
- Personen
- Actoren (organisatie - functie - persoon)
- Applicaties
- Machines, apparaten, instrumenten, etc
- Gebouwen, ruimten

Werk

Elk "systeem in werking" is een proces, of een stuk werk. Een aantal stappen in de tijd, met planning, voortgang, betrokkenen, resultaat. Een aantal typen werk:

- Routinewerk
- Leveren van producten en diensten
- Zaakgericht werken
- Projectgericht werken
- Vraagstukgericht (opgavegericht) werken
- Visie en beleid ontwikkelen

Door oplopende gradaties van onzekerheid over het proces en de uitkomst, ligt het accent meer of minder op denken of op doen.

Informatie

- Statische informatie zoals documenten, dossiers, webpagina's, etc
- Berichten, zoals nieuws, attendering, bericht

Rubricering en filtering

Mechanismen om data te ordenen, te groeperen, te filteren

- Thema indeling, zoals themacatalogus, BBV, portefeuillevindeling, etc
- Aspecten, zoals duurzaamheid, innovatie, open overheid
- Levenscyclus: jongeren, ouderen, of verfijningen daarin
- Geografische aanduiding: CBS-wijk/buurt, postcode, eigen locaties

Organisatie van de griffie

Griffies regelen zelf hun organisatie: de werkprocessen en de inzet daarbij van mensen, middelen en informatie. Nieuwe technologische ontwikkelingen hebben wel invloed op die organisatie. Functies die door de digitalisering nadrukkelijker naar voren komen, zijn die van "Informatiemanager" en "Procesinrichter". Op dit moment wordt dat door de eigen medewerkers of tijdelijke inhuur verzorgd. Door de beperkte capaciteit bij griffies is te verwachten dat hier geen specifieke formatie voor beschikbaar is. De door Jan Dirk voorgestelde samenwerking kan hiervoor een oplossing zijn. Meerdere griffies maken dan gebruik van bijvoorbeeld regionaal inzetbare capaciteit.

Roadmap

-- Nog uitwerken --

Meer informatie

Marcel Krassenburg 06 – 53 86 31 19

MK Informaticediensten (MKidee) – CCoverheid – iRaad

[Dutch Innovation Factory](#) (DIF)

Business Center, 2e etage, kamer SamenZoetermeer

Bleiswijkseweg 37a

2712 PB Zoetermeer

www.ccoverheid.nl - marcel@ccoverheid.nl

www.iraad.nl

Dit document is gemaakt met [Typora](#), een open source Markdown editor en als PDF geëxporteerd.